

Bacheloroppgave

IDR600 Sport Management

Om frafall i ungdomsfotball

Per Jarle Dalum

Totalt antall sider inkludert forside: 22

Molde, 27.05.2016

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☐
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☐
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☐
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiattrollert i Ephorus, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☐
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☐
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☐

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Geir Oterhals

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven, §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Er oppgaven unntatt offentlighet?

ja nei

(inneholder taushetsbelagt informasjon. Jfr. Offl. §13/Fvl. §13)

Dato: 27.05.2016

Forord

Etter tre lærerike år på Sport Management studiet ved Høgskolen i Molde skal jeg nå skrive og levere min bacheloroppgave. De tre årene ved Høgskolen i Molde har gått ekstremt fort, og jeg har vært heldig som har fått fordype meg i forskjellige temaer innenfor idrett. Mange spennende fag og dyktige forelesere har gjort disse tre årene veldig interessante.

Arbeidet med bacheloroppgaven har for meg vært svært lærerikt og har gitt meg verdifull erfaring for min videre karriere innen fotball.

Jeg vil si takk til de som har stilt opp til intervju. Uten intervjuobjektene hadde det ikke vært mulig å gjennomføre undersøkelsen.

Jeg vil også rette en stor takk til Sportsklubben Træff som har vært flinke til å la studenter prøve seg som trenere i klubben. Der hadde jeg to flotte år, hvor jeg jobbet ved FFO og trente G16-laget deres.

Kyrksæterøra, mai 2016

Per Jarle Dalum

Sammendrag

Forfatter

Per Jarle Dalum, student ved Høgskolen I Molde

Problemområde

Frafall i ungdomsfotball

Problemstilling

Hva er årsaken til frafall i ungdomsfotballen, og hvordan kan klubbene forhindre det?

Metode

Kvalitativ metode. Intervju med fire ungdommer som sluttet med fotball i 17-årsalderen.

Resultater

Av de fire som har deltatt i undersøkelsen oppgir alle unike årsaker til at de sluttet med fotball. Det er derfor vanskelig å finne enkeltstående årsaker til frafall, men gjennom å kategorisere årsakene ved hjelp av teori kan man se likhetstrekk ved de forskjellige tilfellene.

1.0	Innledning	1
1.1	Problemstilling	1
2.0	Teori	2
2.1	Frafall	2
2.1.1	På hvilken måte kan frafall være et problem?.....	2
2.1.2	Modell	3
2.2	Motivasjon.....	4
2.2.1	Motivasjonelt klima	4
2.2.2	Oppgaveorientert klima.....	4
2.2.3	Prestasjonsorientert klima	5
3.0	Metode	6
3.1	Kvalitativ og kvantitativ metode	6
3.2	Valg av metode.....	6
3.3	Beskrivelse av utvalg.....	7
3.4	Validitet og reliabilitet.....	7
3.4.1	Feilkilder	7
4.0	Resultat	8
4.1	Årsaker til frafall	8
4.2	Motivasjonelt klima.....	9
5.0	Drøfting	11
5.1	Årsaker til frafall	11
5.2	Motivasjonelt klima.....	12
6.0	Konklusjon.....	13
7.0	Referanser	14
8.0	Vedlegg.....	16
8.1	Intervjuguide	16

1.0 Innledning

Flest mulig, lengst mulig er en kjent strofe som Norges Fotballforbund har benyttet som visjon i mange år. Sist benyttet i NFFs Handlingsplan 2016-2019 (NFF, 2016). Denne visjonen, eller målsetningen innebærer at fotballklubber skal jobbe mot at flest mulig driver med fotball så lenge som mulig. Allikevel ser vi at mange ikke er aktive så lenge som mulig. Seippel (2005) skriver at hele 30 prosent av den voksne befolkningen mellom 16 og 69 år er medlemmer av et idrettslag, mens nesten 40 prosent har vært medlemmer tidligere; det er altså flere som har vært medlem i et idrettslag enn som er medlem i dag. Mens om lag halvparten av ungdomskullet er medlem av et idrettslag ved utgangen av ungdomsskolen, så er dette tallet sunket til noe nær en tredjedel når man slutter på videregående. I løpet av tre år har altså omlag en tredjedel av de som er med i den organiserte idretten sluttet (Seippel, 2005).

For klubbene er frafall et problem da det betyr at man ikke nødvendigvis ikke mister en spiller, men man mister gjerne to foreldre som frivillige, laget mister et verdifullt medlem og tilbudt til de andre spillerne kan bli svekket og tap av medlemmer betyr mindre penger inn for klubbene i form av medlemskontingenter.

Frafall i idretten og fotballen er et tema som er mye omtalt, og det finnes mye forskning på området. En oppgave som tar opp frafall i ungdomsfotball og som forsøker å belyse årsaker til frafall samt hvordan man kan forhindre det vil kunne være interessant for klubber, trenere, foreldre og spillere.

1.1 Problemstilling

Det finnes en god del forskning som avdekker årsakene til at unge slutter med fotballaktiviteten, men mindre forskning som beskriver hvordan man kan forhindre frafallsproblematikken. Å avdekke årsakene til frafall kan gjøres ved hjelp av kvantitative metoder hvor man kan inkludere mange respondenter, mens et forsøk på å finne løsninger på frafallsproblematikken krever at man går mer i dybden og kan være svært omfattende. Derfor vil jeg i denne oppgaven forsøke å belyse både hvilke årsaker som gjør at ungdom slutter med fotball og hvordan man kan forhindre at dette skjer. Problemstillingen min blir derfor som følger:

Hva er årsaken til frafall i ungdomsfotballen, og hvordan kan klubbene forhindre det?

2.0 Teori

2.1 Frafall

Ordet frafall er i utgangspunktet et ganske sterkt ord som kan beskrive det å falle fra, altså en som har gått bort. Ordet frafall brukes også i kristendommen, der det i bibelen blir brukt til å beskrive en som har falt tilbake i synd. I fotball og i idretten forøvrig brukes det til å beskrive spillere som slutter med idretten. En lang rekke variabler er blitt brukt til både å beskrive og forklare frafall fra idretten: interesse for andre aktiviteter, konflikt mellom ulike aktiviteter/interesser, mistriivsel, «for lite spilletid», mangel på «suksess», mangel på forbedring, kjedsomhet og skader (Seippel, 2005). I tillegg til at en lang rekke mer eller mindre enkeltstående forhold trekkes inn, viser Gould (1987) også til tre forsøk på å utvikle mer generelle teoretiske perspektiver knyttet til frafallsproblematikken. Det første av disse går på barns tilnærming til aktiviteten - hvor målorientert de er, hvordan de opplever suksess/feil - slår ut på frafallet. Det andre, og beslektede perspektivet går på om man opplever seg som kompetent eller ei. Det siste perspektivet er basert på en distinksjon mellom drop-out og burn-out (Seippel, 2005). Når det gjelder den første gruppen slutter de fordi de ikke finner det verdt å drive med den opprinnelige idretten; de har noe annet de heller vil bruke tiden på. Den andre gruppen slutter derimot først og fremst fordi de opplever idrettsaktiviteten som frustrerende på en eller annen måte (Ibid).

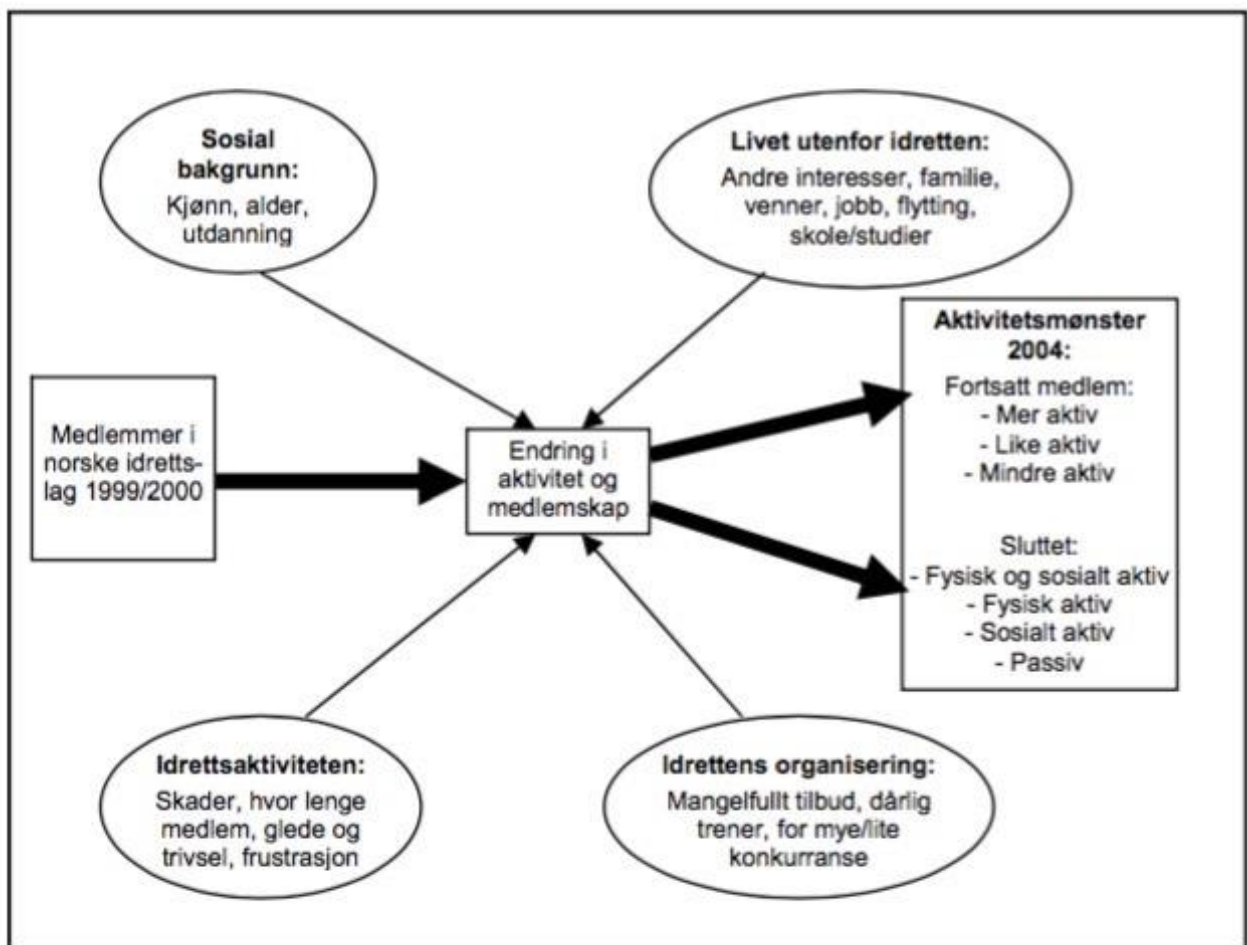
2.1.1 På hvilken måte kan frafall være et problem?

Når noe framstår som et problem, er det tegn på at noe er annerledes enn man strengt tatt kunne ønske seg. Man har en norm om hvordan noe burde være som ikke er oppfylt (Seippel, 2005). Det er vanlig å knytte fire normer til deltakelse i frivillig organisert idrett som sier noe om hva denne aktiviteten burde føre med seg (Ibid). Det første er at man er fysisk aktiv i idretten, og at dette er et gode for den som deltar. Det vil si at fysisk aktivitet bedrer den fysiske og psykiske tilstanden til utøveren. Det andre er at idrett gir trivsel og glede. Det vil si at aktiviteten bidrar til velvære for utøveren. Det tredje er at man ved å være aktiv i et idrettslag er med i et sosialt miljø, og at idretten dermed bidrar til sosial integrasjon. Et fjerde argument, som i større grad gjelder de som tar del i den frivillige organisering av idrettsaktivitetene enn de som bare er aktive, er at det å være med å drive en frivillig organisasjon gir en form for kompetanse som kan være god å ha også i andre sammenhenger. Det vil si at idretten (delvis gjennom sin organisasjonsform) bidrar til sosial kapital (Ibid). For den enkelte er idrettens frafall først og fremst et problem i den grad de visjonene (fysisk

aktivitet, glede og trivsel, sosial deltakelse, læring) man knytter til deltakelse i idretten oppfylles i mindre grad enn de ellers hadde (Ibid). Seippel (2005) påstår at dersom man skal se på det å slutte i et idrettslag som et problem - som et ekte frafall - innebærer det først at man er aktiv, glad og sosial i idretten og deretter passiv, trist og asosial utenfor idretten.

2.1.2 Modell

Seippel (2005) presenterer en modell (fig1) der han lister opp fire kategorier som han mener kan føre til endring i aktivitet, og i ytterste konsekvens at man slutter i idretten. Sosial bakgrunn, Livet utenfor idretten, idrettsaktiviteten og idrettens organisering. Ser man nærmere på de fire kategoriene kan man dele de inn i to grener hvor man som trener kan påvirke hvordan utøveren opplever idrettsaktiviteten og idrettens organisering og hvor man som trener ikke har kontroll over den sosiale bakgrunnen og livet til utøveren utenfor idretten. Denne modellen og de fire kategoriene vil være sentrale i kartleggingen av problemstillingen.

2.2 Motivasjon

En generell oppfatning om spillere som faller fra fotballen er at de mangler motivasjon. Dette er en veldig enkel forklaring, og sier ikke veldig mye om årsaken eller bakgrunnen for frafallet. I dagligtale snakker vi ofte om at noen ikke har, eller har mistet, motivasjonen. Eller sagt på en annen måte - det er noe man mangler, men som man burde ha. Det er med andre ord noe normativt knyttet til motivasjon eller *riktig* motivasjon. Med et slikt perspektiv sidestilles ofte manglende motivasjon med latskap, vrangvilje og sabotasje (Mehus, 2015).

2.2.1 Motivasjonelt klima

Det motivasjonelle klimaet sikter til den sosiale konteksten der den fysiske aktiviteten foregår (Ames 1992). Den sosiale konteksten vil si det miljøet som omgir idrettsutøveren, dette befatter både trenere, ledere, foreldre, venner osv. og at de har innvirkning på det motivasjonelle klimaet knyttet til aktiviteten. Motivasjonsklima i treningsgrupper skjer både bevist og ubevist, først og fremst gjennom trenerens strukturering og tilrettelegging av aktivitetssituasjonen. Trenerens forhold til prestasjon, medbestemmelse, selvstyring og sosial støtte i sin pedagogiske gjerning har stor betydning (Ommundsen, 2009). Hvordan treneren kommuniserer er med på å danne et motivasjonsklima hos utøverne (Ibid). Ommundsen (2009) skiller mellom to typer motivasjonsklima; et oppgaveorientert klima og et prestasjonsorientert klima. Hvordan man evaluerer, gir tilbakemelding, hvordan man gir ris og ros, om man gir muligheter for valg og medbestemmelse og hvilke verdier treneren tilrettelegger for i samarbeidssituasjoner er noen av faktorene som kommer på forskjellig vis til syne innenfor et oppgaveorientert klima og innenfor et prestasjonsorientert klima (ibid). For barn og unge har det vist seg at motivasjonsklimaet er vel så viktig som seier eller tap når det kommer til opplevelse av idrettsaktiviteten (ibid). Tar man utgangspunkt i Seippels modell vil det motivasjonelle klimaet være sentralt og toneangivende for hvordan man opplever idrettens organisering og aktiviteten man bedriver. Treneren har dermed en meget stor rolle i hvordan utøveren opplever de to faktorene.

2.2.2 Oppgaveorientert klima

I et oppgaveorientert klima ser læreren, eller treneren, på fremgang og innsats som viktige kriterier for å mestre. Han eller hun er opptatt av å gi alle likeverdig anerkjennelse og oppmerksomhet, uavhengig av ferdigheter og prestasjoner. Elevene, eller spillerne, skal ha valg og innflytelsesmuligheter på hva de skal trene på og hvordan man skal trene (Jakobsen, 2012). Prinsippene om valg og innflytelsesmuligheter er forenelig med teori om

selvbestemmelse. Selvbestemmelse handler om å se seg selv som kilde til egne handlinger. Det er en adferd som er frivillig og kommer av egen interesse (Skaalvik og Skaalvik, 2013). Deci og Ryan (2004) viser til forskning som argumenterer for at en lærer som gir muligheter for selvbestemmelse og medinnflytelse i forhold til aktivitetsvalg skaper indre motiverte elever på sikt. Gjennom dette kan man argumentere for at et oppgaveorientert klima gir spillerne gode opplevelser av faktorene idrettsaktiviteten og idrettens organisering, som Seippel (2005) presenterte. Trenerne som legger til rette for et oppgaveorientert klima setter fremgang og innsats høyt når det kommer til å skape mestringsfølelse hos utøverne (Ommundsen, 2009). De legger ikke så stor vekt på ferdigheter i ung alder, men forsøker å gi likeverdig anerkjennelse og oppmerksomhet. Samtidig ønsker de å oppfordre til prøving og feiling, samt gi beskjed om at det å streve med utviklingen av ferdigheter og prestasjoner er en naturlig prosess. Slik kan man unngå å skape angst og press hos yngre utøvere (ibid.).

2.2.3 Prestasjonsorientert klima

I et prestasjonsorientert klima er det viktig å vinne. Trenerne og spillerne er opptatt av konkurranse og prestasjoner basert på sosial sammenligning med andre spillere. Treneren gir kun anerkjennelse til de beste, og er sterkt dirigerende og lite åpen for valg fra spillernes side (Jakobsen, 2012). Videre er det liten aksept for prøving og feiling i læringsarbeidet. Feiling = mangel på ferdighet. En trener i et prestasjonsorientert klima evaluerer gjerne i offentlighet mens andre hører på (ibid.). Ommundsen (2009) beskriver også et prestasjonsorientert klima hvor treneren er opptatt av konkurransen innad i gruppen og sammenligner gjerne utøvernes prestasjoner, dette anser han som viktig for å mestre. Det er de som mestrer ting best som får mest anerkjennelse og oppmerksomhet fra treneren. Utøverne bidrar sjeldent med egne valg og er i liten grad med på å bestemme innhold og andre ting knyttet til aktiviteten. Videre kobler gjerne trenerne som er fokuserte på prestasjon feiling opp mot mangel på ferdighet, noe som fører til liten aksept for prøving og feiling (ibid.). Trenerne med dette fokuset vil gjerne prioritere de som har kommet lengst ferdighetsmessig på det gitte øyeblikk høyest i uttakssituasjoner. Dette kan føre til at den relative alderseffekten økes, altså at spillere født tidligere på året har en fordel mot spillere som er født sent, hvilket betyr at utøvere født tidlig på året prioriteres først siden de har kommet lengre i utviklingen (ibid.). Ut i fra Seippels modell kan man argumentere for at et prestasjonsorientert klima vil være negativt for utøverens opplevelse av idrettsaktiviteten, mens det for de utøverne som har kommet lengre i sin utvikling og er på et ferdighetsmessig høyt nivå vil virke positivt inn på opplevelsen av aktiviteten.

3.0 Metode

3.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Kvantitativ metode er best egnet når man skal undersøke et stort antall enheter og man er interessert i generelle og målbare resultater, man samler her inn empiri ved hjelp av tall. Dette er en metode som er kjent for å være svært lukket og gir sjelden svar på annet en det man faktisk spør om i undersøkelsen (Jacobsen, 2005). Ved kvalitativ metode samler man inn empiri i form av ord. Denne metoden benyttes ofte for å kartlegge hvordan mennesker forstår og tolker en gitt situasjon (Ibid). Styrken i kvalitative undersøkelser ligger i graden av åpenhet, nyanserte svar og fleksibilitet. Ved kvalitativ tilnærming benyttes ofte åpne spørsmål som ikke legger føringer på respondenten, og dermed gjør det mulig å gå i dybden på temaet (Ibid). Dalland (2012) peker på at formålet med den kvalitative forskningsmetoden er å gi forskningsobjektene mulighet til å dele sine egne beskrivelser av situasjonen.

3.2 Valg av metode

For å komme mer i dybden på det jeg skal undersøke, ønsker jeg å benytte meg av kvalitativ metode, i form av intervju. På den måten unngår jeg at undersøkelsen kan bli for lukket og begrenset. Intervju som forskningsmetode er, i følge Jacobsen (2005), en metode som er best egnet når det er relativt få enheter som skal undersøkes og det er interessant hva hvert enkelt individ har å si. For å gjennomføre gode intervju stilles det krav til at intervjuer har kunnskap om temaet, slik at man kan føre en opplyst samtale (Dalland, 2012). Dersom intervjuer har lav kunnskap om temaet er det lett å se for seg at man ender opp i en situasjon hvor man bare stiller spørsmål og intervjuobjektet svarer. Et kvalitativt intervju har som hensikt å gå i dybden. Et stort antall intervjuobjekter vil derfor ikke være hensiktsmessig. Gode samtaler med få personer kan gi mer enn nok data til å belyse problemstillingen. Flere intervjuer kan gi for mye data i forhold til oppgavens omfang (Ibid). I forhold til den vanlige samtalen, er et intervju en kommunikasjonssituasjon som har mer struktur, en hensikt og en metodisk bevissthet av spørsmålsstillingen. Det blir en spørre-lytte tilnærming mellom intervjuer og informant, med fokus på dynamikken i interaksjonen, og en kritisk innstilling til det som blir sagt (Kvale og Brinkmann, 2009). Hovedfaktoren med intervjuet er å skape kunnskap gjennom intervjuprosessen, og denne samtaleformen kjennetegner kvalitativt forskningsintervju (Dalland, 2012).

Når man gjør undersøkelser på mennesker er det viktig at blir gjort oppmerksom på hva som skal undersøkes og hva undersøkelsen skal brukes til. At respondenten har gitt informert samtykke vil si at de har kompetanse, full informasjon, forståelse og at de står fritt til å velge om de svare på spørsmålene eller ikke (Jacobsen 2005). Intervjuobjektene ble tilsendt et informasjonsbrev da de ble forespurt om å stille opp i undersøkelsen.

3.3 Beskrivelse av utvalg

Til å besvare denne oppgaven tok jeg kontakt med fem spillere som alle hadde sluttet med fotball i junioralder fire av dem sa seg villig til å delta i undersøkelsen. Felles for alle intervjuobjektene er at de spilte for samme klubb, men de tilhørte ikke samme årgang. Av hensyn til intervjuobjektene anonymitet blir de omtalt i denne undersøkelsen som Spiller 1 (S1), Spiller 2 (S2), Spiller 3 (S3) og Spiller 4 (S4). Opptakene av intervjuene ble, som avtalt med intervjuobjektene, slettet etter at de hadde blitt bearbeidet, slik at deres anonymitet blir respektert og bevart.

3.4 Validitet og reliabilitet

Validitet brukes til å beskrive om dataene som samles inn er relevant i forhold til problemstillingen man skal belyse (Halvorsen, 2008). Når det kan reises tvil om variablene som kommer fram av undersøkelsen reflekterer det teoretiske begrepet man jobber ut i fra, er det et spørsmål om validitet (Ibid).

Reliabilitet sier noe om hvor pålitelig de målingene man har gjort er (Halvorsen, 2009). Dersom det er høy grad av reliabilitet menes det at nærmest uansett hvilke målinger som blir gjort, ville gitt tilnærmet like resultater (Ibid). Skal man sikre dette er det særdeles viktig at måleprosessen er så presis som mulig. Høy reliabilitet er en viktig forutsetning for at data skal kunne brukes i forbindelse med den problemstillingen som er reist (Ibid).

3.4.1 Feilkilder

Når man gjennomfører undersøkelser kan det oppstå potensielle feilkilder. Det kan være ting ved undersøkelsen eller omgivelsene som hindrer at man får det resultatet man ønsker. eksempler på dette kan være at intervjuobjektene ikke ville gi all informasjon om hva de syntes om idrettsaktiviteten. Andre eksempler på feilkilder som kan oppstå kan være støy under intervjuet som gjør det vanskelig å transkribere opptakene. Feilkilder kan påvirke reliabiliteten i undersøkelsen.

4.0 Resultat

I bearbeidelsen av den informasjonen som ble samlet inn har jeg gått gjennom intervjuene og skrevet ned svarene. I denne delen av oppgaven vil jeg presentere sentrale funn, som vil bli drøftet senere i oppgaven.

4.1 Årsaker til frafall

Det er stor variasjon i besvarelsene til de forskjellige intervjuobjektene. På spørsmål om hvorfor de sluttet eller falt fra fotballen oppgir de forskjellige årsaker, men felles for de alle er at de mistet gleden med å utøve aktiviteten. Spiller 1 forteller at han sluttet fordi de på laget som han vanligvis omgikk mest, gikk til andre lag eller sluttet og at også han derfor sluttet og begynte å spille futsal med kameratene i helgene.

«De fleste som jeg bruker å henge med sluttet eller gikk til andre lag. Da synes jeg ikke det var så artig lenger. I stede begynte jeg å spille litt futsalcuper med kompisene mine i helgene.» (S1)

Spiller 2 oppgir skolevalg som årsak, men han nevner også at han ikke var så motivert mot slutten av karrieren.

«Jeg sluttet samme høst som jeg begynte på videregående, fordi skolen jeg skulle gå på lå langt unna "banen" så var det vanskelig å rekke treningene. Det var litt kjedelig å slutte, for mange av kompisene mine silte enda. Men jeg var ikke så motivert på slutten.» (S2)

Spiller 3 oppgir misnøye med laginndeling og av den grunn mistet gleden ved å spille fotball.

«Det ble litt kjedelig etter hvert. Vi ble delt opp i to lag på G16, og jeg kom ikke med på det beste laget. Jeg var med en stund, men det var ikke like morsomt som før. Jeg ble også mye skadet, så jeg fikk ikke til å trene så mye før lagene ble plukket ut.» (S3)

Spiller 4 begrunner frafallet med skader og at han heller fikk lyst til å trene på treningsstudio.

«Jeg ble mye skadet etter hvert, og da var det ikke så morsomt at de andre ble bedre.» (S4)

Han nevner at han hadde en dalene motivasjon ettersom de andre kom lengre i utviklingen mens han var skadet.

4.2 Motivasjonelt klima

Mange av uttalelsene fra intervjuobjektene kan gi gode indikasjoner på hvordan det motivasjonelle klimaet var i de lagene som intervjuobjektene spilte for. På spørsmål om de opplevde at det var viktig å vinne svarer de på en måte som gir grunn til å tro at resultatet i kampene spilte en rolle. Både Spiller 1 og Spiller 4 svarer på en måte som gir grunn til å tro at det var fokus på resultatet

«Ja. Førstelaget vårt var ganske god, så vi vant vårserien på G16. Året etter vant vi ikke så mye.» (S1)

«Ja. Vi vant ganske mange innendørscuper, men utendørs på 11'er så var vi ikke like gode.» (S4)

Spiller 2 kommer med de tydeligste antydningene til at det var viktig å vinne kampene.

«Treneren vår var ganske dårlig taper. Han ble litt sint noen ganger når vi tapte, men mest hvis vi var dårlige. Når vi spilte bra, ble han ikke like sint.» (S2)

I dette tilfellet skiller svaret til Spiller 3 seg fra de andre. Han svarer at han ikke opplevde at det var viktig å vinne kampene.

«Jeg synes treneren på 2.laget var litt useriøs, og ikke brydde seg om vi vant eller ikke.» (S3)

Måten han svarer på viser at fokuset på resultatet i kampene spilte en rolle, men at dette ikke kom fra treneren sin side.

Et annet spørsmål som ble stilt med tanke på å avdekke det motivasjonelle klimaet var om intervjuobjektene opplevde at alle spillerne fikk lik tilbud. To av objektene (S1 og S3) opplyser at de hadde to lag og at det var forskjell på aktiviteten på de to lagene.

«De som fikk bli med på førstelaget hadde bedre trenere, mens vi bare hadde foreldre som trenere.» (S3)

«På G16 var vi ganske mange på laget, så vi ble delt inn i to lag. Jeg spilte litt på begge lagene, men trente mest med førstelaget. Det var gøy å spille på andrelaget også, for da fikk vi spille litt andre plasser på banen. Vi trente stort sett samtidig, men mange mente at treningene til førstelaget var bedre.» (S1)

Spiller 2 og Spiller 4 hadde ikke samme problemstilling og de opplyser at de følte at alle fikk likt tilbud, selv om de opplyser at blant annet de selv fikk et noe annerledes tilbud enn andre.

«Ja, men noen av oss fikk lov til å trene og spille kamper med de som var eldre.»
(S1)

«Ja. Vi hadde ikke så mange spillere, så alle måtte være med. Noen fikk som sagt trene med G19, men det var fordi vi var de beste.» (S4)

Et annet aspekt som kan beskrive det motivasjonelle klimaet i lagene er spilletiden spillerne får i kamp. Jeg spurte derfor om alle spillerne fikk lik spilletid. tre av fire opplyser at dette ikke var tilfellet.

«De som var mest på trening fikk spille mest. Men på cuper så begynte vi å toppe laget når vi var G14. på 2.laget fikk alle spille ca. like mye» (S1)

«Nei. De som var best på trening fikk starte kampene.» (S2)

«Ikke like mye, men alle fikk spille i hver kamp.» (S4)

Kun i Spiller 3 sitt tilfellet opplevde han at alle fikk like mye spilletid i kampene.

«Ja. til og med de som aldri var på trening fikk spille like mye som oss andre.» (S3)

Jeg stilte også spørsmål om spillerne ofte hadde samtaler med treneren sin om egen utvikling.

«Vi hadde spillersamtaler i starten av sesongen. Vi fikk vite om vi kom til å spille mest på første- eller andrelaget, og hvilke ting vi måtte forbedre oss på.» (S1)

«Vi hadde spillersamtaler to ganger i året hvor vi fikk beskjed om hva vi hadde gjort bra og hva vi måtte bli bedre på.» (S4)

De to andre svarte at de ikke hadde spillersamtaler. Ut i fra svarene til de to som hadde spillersamtaler tyder det på at samtalene ikke omhandler spillerens utvikling i så stor grad som deres prestasjoner.

5.0 Drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg bruke resultatet og sette det i sammenheng med teorien rundt temaet, som jeg presenterte tidligere, for å belyse problemstillingen.

5.1 Årsaker til frafall

En lang rekke variabler er blitt brukt til både å beskrive og forklare frafall fra idretten: interesse for andre aktiviteter, konflikt mellom ulike aktiviteter/interesser, mistriivsel, «for lite spilletid», mangel på «suksess», mangel på forbedring, kjedsomhet og skader (Seippel, 2005). Ser man på resultatene av denne undersøkelsen ser vi at det også her er forskjellige variabler som kan beskrive og forklare frafallet. Alle fire intervjuobjektene oppgir ulike årsaker til at de sluttet med fotball. Tar vi utgangspunkt i et mer teoretisk forankret perspektiv kan vi se på teorien som omhandler drop-out og burn-out. Som nevnt tidligere, antar man at den første gruppen slutter fordi de ikke finner det verdt å drive med den opprinnelige idretten; de har noe annet de heller vil bruke tiden på. Den andre gruppen slutter derimot først og fremst fordi de opplever idrettsaktiviteten som frustrerende på en eller annen måte (Seippel, 2005). I denne undersøkelsen viser det seg at to av intervjuobjektene (Spiller 1 og spiller 2) har valgt å slutte med fotball av egen fri vilje, fordi de heller vil bruke tiden sin på andre ting, som venner og skole. Spiller 3 og 4 oppgir årsaker som tyder på at de kan være eksempler på motstykket, nemlig at det som følge av frustrasjon til aktiviteten har sett seg nødt til å slutte. Det skal nevnes at spiller 4 oppgir at han også heller ville bruke tid på å trene på treningsstudio, slik at man kan også argumentere for at det også er et «frivillig valg» og dermed må betegnes som drop-out. Det kan argumenteres for at frafall som kan betegnes som drop-out ikke kan bli sett på som et problem da Seippel (2005) påstår at dersom man skal se på det å slutte i et idrettslag som et problem - som et ekte frafall - innebærer det først at man er aktiv, glad og sosial i idretten og deretter passiv, trist og asosial utenfor idretten. Det kan dog tenkes at dersom forholdene har vært annerledes, og tilbudet har vært mer attraktivt, ville også drop-out frafall vært begrenset, og dermed gitt lavere frafallstall.

Som jeg nevnte tidligere i oppgaven, presenterte Seippel (2005) en modell hvor han plasserte årsakene til endring i idrettsaktivitet i fire kategorier. Ser vi på svarene til Spiller 1 og Spiller 2 oppgir de årsaker som kan plasseres i kategorien Livet utenfor idretten. Spiller 1 begrunner frafallet med at vennene sluttet eller gikk til andre lag, mens Spiller 2 begrunnet det med skolevalg og at det var vanskelig å kombinere det med trening pga reiseavstand. Dette er momenter med frafallsproblematikken som det kan være vanskelig for klubbene å forhindre.

Spiller 3 og Spiller 4 oppgir årsaker som gir tydelig inntrykk av at det er problemer med idrettsaktiviteten og idrettens organisering som førte til at de sluttet med fotball. Spiller 4 oppgir at skader førte til at utviklingen stoppet opp, og at det dermed ble en frustrasjon over dette som gjorde at han sluttet. Spiller 3 viser at det kan være kombinasjoner av kategoriene i Seippels modell som fører til endring i idrettsaktivitet, og i ytterste konsekvens frafall. Spiller 3 oppgir at misnøye med tilbud og kvalitet på trenere, ga en frustrasjon over idrettsaktiviteten som førte til at han sluttet. Dette årsaker til frafall som klubbene lettere kan kontrollere, selv om det krever mye arbeid og kompetente ledere.

5.2 Motivasjonelt klima

Som nevnt tidligere kan man dele det motivasjonelle klimaet inn i to motstykker; et oppgaveorientert og et prestasjonsorientert klima. Teorien jeg har presentert rundt dette området peker mot at et prestasjonsorientert klima vil være negativt for utøverens opplevelse av idrettsaktiviteten, mens det for de utøverne som har kommet lengre i sin utvikling og er på et ferdighetsmessig høyt nivå vil virke positivt inn på opplevelsen av aktiviteten. For de involverte i denne undersøkelsen kommer det tydelig fram gjennom deres uttalelser at de er del av en gruppe hvor det er et sterkt prestasjonsorientert klima. Dette kommer fram gjennom at de svarer at det var viktig å vinne kamper, de beste fikk belønning i form av å hospitere med eldre spillere og det var liten eller ingen fokus på hver enkelt spillers utvikling gjennom spillersamtaler og annen oppfølging. Hvor vidt man kan si at Det prestasjonsorienterte klimaet spilte en rolle i spillernes beslutning om å slutte med fotballaktiviteten kommer ikke like tydelig fra. To av spillerne oppgir årsaker som ikke direkte har med idrettsaktiviteten å gjøre, derimot oppgir, som sagt, spiller 3 og 4 årsaker som har med idrettsaktiviteten å gjøre. Spiller 4 forteller at han ble frustrert av at de andre spillerne ble bedre enn han. Dette samsvarer med beskrivelser om et prestasjonsorientert klima. I et prestasjonsorientert klima er det viktig å vinne. Trenerne og spillerne er opptatt av konkurranse og prestasjoner basert på sosial sammenligning med andre spillere (Jakobsen, 2012).

6.0 Konklusjon

Som vi ser av resultatene i denne undersøkelsen er årsakene til frafall i ungdomsfotballen forskjellige. Av de fire som har deltatt i undersøkelsen oppgir alle unike årsaker til at de sluttet med fotball. Det er derfor vanskelig å finne enkeltstående årsaker til frafall, men gjennom å kategorisere årsakene ved hjelp av teori kan man se likhetstrekk ved de forskjellige årsakene og på den måten jobbe mer målrettet for å forhindre uønsket frafall. Jeg mener at nøkkelen for fotballklubber dersom man ønsker å forhindre eller redusere frafallet, vil være å gi spillerne et tilpasset og attraktivt tilbud med kompetente ledere slik at frustrasjon rundt idrettsaktiviteten eller idrettens organisering oppstår i mindre grad. Lykkes man med dette kan det tenkes at spillerne opplever hverdagen i fotballen som så verdifull at de ønsker å fortsette med fotballaktiviteten dersom utfordringer knyttet til livet utenfor fotballen også skulle dukke opp.

7.0 Referanser

Ames, C (1992) *Achievment Goals, Motivational Climate and Motivational Process*. I Roberts G. (red) *Motivation in sports and exercise*. (s. 161-176) Human Kinetics Books. US.

Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving for studenter*. 5. utgave, 1. opplag. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Deci, E.L. og Ryan, R.M. (2002) *Handbook of self-determination research*. University of Rochester Press.

Gould, D. (1987) *Understanding Attrition in Children's Sport*. I Gould, D. & Weiss, M. (red.) *Advances in Paediatric Sport Science*. Human Kinetics Publ.

Halvorsen, K. (2008) *Å forske på samfunnet - en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Cappelen Akademiske Forlag.

Jacobsen, D.A. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser - Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 2. utgave. Høyskoleforlaget.

Jakobsen, A.M. (2012) *Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving*. Universitetet i Nordland.

Kvale, S. og Brinkamann, S. (2009) *Det kvalitative forskningsintervju*. 2. utgave, 1. opplag. Gyldendal Norske Forlag AS.

Mehus, I. (2015) *Motivasjon... til hva?*. I Sæther, S.A. (red.) *Trenerroller*. Fagbokforlaget

NFF (2016) *NFFs Handlingsplan 2016-2019*. Norges Fotballforbund

Ommundsen, Y. (2009) *Hvem er talentene, må vi spesialisere, og hva er en god trener?* I B.T. Johansen, R. Høigaard, J.B. Fjeld (red.). *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* (s.163-193). Høyskoleforlaget AS, Kristiansand.

Seippel, Ø. (2005) *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. ISF - Institutt for Samfunnsforskning

Skaalvik, E.M. og Skaalvik, S. (2013) *Skolen som læringsarena: selvoppfatning, motivasjon og læring* (2.utgave). Universitetsforlaget

8.0 Vedlegg

8.1 Intervjuguide

- Bakgrunn

Når begynte du å spille fotball?

- Spillerkarrieren

Hvor ofte trente dere pr uke det siste året før du sluttet?

Synes du det var for lite, for mye, passende?

Hadde du på et tidspunkt høye ambisjoner som fotballspiller?

Trente du mye på egenhånd?

- Årsak til forfall

Hvorfor sluttet du å spille fotball?

Savner du å spille fotball?

- Motivasjonelt klima

Føler du at alle på laget fikk likt tilbud?

Opplevde du at det var viktig å vinne kamper?

Fikk alle spille like mye?

Hadde du ofte samtaler med trener om din utvikling?